Rasespesifikk avlsstrategi (RAS)

for

Airedale terrier

Versjon 1

Gyldig 1.10.2020

Norsk Kennel Klub

HUNDEEIERNES ORGANISASJON

NORSK TERRIER KLUB

18-12-1933

Innholdsfortegnelse

Innledning 4
Generelt 4
Rasens historie; bakgrunn og utvikling 4
Overordnet mål for rasen 4
Rasens populasjon 5
Populasjonsstørrelse 5
Gjennomsnittlig kullstørrelse 5
Andel hunder brukt i avl 5
Innavlsgrad 6
Bruk av avlsdyr 6
Innhenting av avlsmateriale fra andre land 7
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål 8
Prioritering og strategi for å nå målene 9
Helse 9
Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen 9
Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter 9
Forekomst av reproduksjonsproblemer 10
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål 10
Prioritering og strategi for å nå målene 11
Mentalitet og bruksegenskaper 11
Jaktprøver, bruksprøver og mentaltester 11
Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden 11
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål 12
Prioritering og strategi for å nå målene 12
Atferd 12
Atferdsproblemer 12
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål 12
Prioritering og strategi for å nå målene 12
Eksteriør 13
Eksteriørbedømmelser 13
Overdrevne eksteriørtrekk 13

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål 13
Prioritering og strategi for å nå målene 13
Oppsummering 14
Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål 14
Plan for videre arbeid i klubben 14

Innledning

Norsk Terrier Klub (NTK) har fått i oppdrag fra Norsk Kennel Klub (NKK) å utarbeide en rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for alle klubbens raser. NTK har igjen pålagt Rasegruppen for Airedale Terrier å utarbeide RAS-dokumentet for sin rase.

Generelt

Rasens historie; bakgrunn og utvikling

Airedale terrieren har sin opprinnelse i dalen Aire i Yorkshire i England rundt midten av 1800-tallet. Forløperen til rasen ble brukt til å jakte på vannrotter, otere og andre skadedyr. Den ble krysset fram av flere raser, med ulike terriere og otterhounden som sannsynlige hovedingredienser. I begynnelsen gikk den under flere ulike navn, som Waterside Terrier, Bingley Terrier og Working Terrier

I siste halvdel av 1800-årene ble det arbeidet iherdig med å videreutvikle og foredle rasen. I 1883 fikk rasen for første gang egne utstillingsklasser i England under navnet airedale terrier, og i 1886 ble den oppført i den britiske kennelklubben.

Etter som tiden gikk, fikk rasen utbredelse over hele England og senere i de fleste land i verden. Den ble populær ikke bare som brukshund, men også som utstillings- og familiehund. På 1920-tallet var den faktisk den største rasen i USA.

Til Norge kom rasen i 1911, da som politihund i Kristiania-politiet. Det første valpekullet i landet ble registrert i 1914. På 60- og 70-tallet var rasen den mest populære terrierrasen i landet, med det høyeste registreringstallet i 1973 med 321 hunder.

I dag ligger registreringstallene på rundt 50 i snitt pr år. Det har alltid vært forholdsvis få oppdrettere av rasen i Norge. De siste årene har det vært rundt 7-8 aktive oppdrettere.

Airedale terrieren er en allsidig rase som gjennom historien har vært brukt som patruljehund i politiet, militærhund og sanitetshund. Dens egenskaper som brukshund er godt dokumentert, ikke minst som fryktløs tjenestehund gjennom to verdenskriger. I land som Tyskland og USA brukes airedale terrieren langt mer enn i Norge både som bruks- og jakthund. I dag avles og anskaffes rasen først og fremst som hobby-/familiehund i Norge, men mange vil likevel hevde at den har mye av sine opprinnelige egenskaper i behold for dem som vet å utvikle dem. Det er norskoppdrettede hunder som gjør det bra innen f.eks. lydighet, spor og som utdannede tjenestehunder og terapihunder.

Antallet valpekjøpere som primært er interessert i airedale terrieren som brukshund er åpenbart beskjedent, i likhet med rendyrket utstillingsinteresserte. Det er rasens egenskaper som allround- og familiehund de fleste oppdrettere har som mål å dyrke.

Overordnet mål for rasen

Det er et overordnet mål at avlsarbeidet for airedale terrier i Norge skal frambringe hunder som holder en høy og rasetypisk standard både når det mentalitet, helse og eksteriør. Det vil si hunder som ligger så nær opp til rasestandarden som mulig, som er funksjonelt friske uten kjente arvelige sykdommer, og med et godt og balansert gemytt.

Rasens populasjon

Populasjonsstørrelse

På første del av 80-tallet holdt rasen seg relativt utbredt med 160-170 registrerte individer i året, mens antallet på 90-tallet var sunket til rundt 80.

Tabellen nedenfor viser statistikken fra og med 2000 til og med 2014. (Tallene reflekterer reelle fødsler/importer pr år basert på oppdateringer i Dogweb, og ikke registreringer som kan være betraktelig forskjøvet tidsmessig.)

Antall registrerte airedale terriere i Norge født 2000-2014

	2000	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**TOT**
Norske	73	73	86	87	74	59	52	39	54	44	46	35	39	22	65	848
Imp.	0	2	2	1	6	4	4	4	2	3	6	1	2	9	5	51
Totalt	73	75	88	88	80	63	56	43	56	47	52	36	41	31	70	899

Gjennomsnittlig kullstørrelse

Gjennomsnittlig kullstørrelse etter norskregistrerte tisper 2000-2014:

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Avkom	73	73	86	87	74	59	52	39	54	44	46	35	39	22	65
Kull	11	9	11	11	12	10	8	5	9	8	7	5	5	3	7
Gj.snitt	6,6	8,2	7,8	7,9	6,2	5,9	6,5	7,8	6	5,5	6,6	7	7,8	7,3	9,2

Gjennomsnittet de siste 15 år er 7 valper pr. kull. Som man ser ligger tallene på et jevnt nivå gjennom samtlige år, der alle er innenfor normalen (det vil si det som går for å være gjennomsnittlig kullstørrelse for rasen) med tilfeldige variasjoner.

Andel hunder brukt i avl

For å øke den genetiske variasjonen anses det som ønskelig at flest mulig forskjellige hunder som fødes brukes i avlen.

Vi har ikke regnet ut effektiv populasjonsstørrelse, men hvor stor andel av hunder registrert pr. år som er brukt i avl. Tabellen nedenfor viser antall og prosentandel hannhunder og tisper som ble brukt i avl i norskregistrerte kull i perioden 2000-2013.

Vi har ikke tatt med statistikk for de siste to år, på grunn av kravet om at avlsdyr skal være minst 20 måneder.

Totalt i årene fra 2000 til 2013 er gjennomsnittlig 4 prosent av hannene og drøyt 7 prosent av tispene brukt i avl. Med andre ord varierer antall hannhunder mindre enn antall tisper. Det er relativt markert variasjon på andel brukte avlsdyr fra det ene år til det andre, fra 0 til 10-15 prosent, uten at det er tegn til noen bestemt retning eller trend over tid. Like fullt må tallene anses som lave.

År	Antall reg.hanner	Antall hanner Brukt	% andel H brukt	Antall reg. tisper	Antall tisper brukt	% andel T brukt	% andel H/T
2000	37	3	8,1	36	4	11,1	9,59
2001	41	2	4,88	33	1	3,02	4,05
2002	45	1	2,2	41	3	7,3	6,65
2003	44	0	0	43	4	9,3	4,5
2004	44	1	2,2	30	3	10	5,4
2005	29	1	3,44	30	4	13,3	8,47
2006	22	2	9,09	30	3	10	9,6
2007	19	0	0	20	0	0	0
2008	21	0	0	33	5	15,15	9,25
2009	28	1	3,57	16	0	0	2,27
2010	22	1	4,54	24	1	4,16	4,54
2011	14	0	0	21	1	4,76	2,85
2012	17	1	5,88	22	3	13,63	10,25
2013	16	2	12,5	6	0	0	9,09

Prosentandelen vil nødvendigvis være lav for individer som er født de seineste årene og fortsatt er unge som avlsdyr. Det skal også påpekes at det avles svært få airedale-kull utenom de etablerte kennelene som har dominert over lang tid. Det fører til mindre «useriøs» avl, men samtidig mindre spredning på hunder som benyttes i avl.

Innavlsgrad

Rasens gjennomsnittlige innavlsgrad er beregnet ut fra 6 generasjoner i hht . opplysninger i Dogweb. Det tas forbehold om mangelfulle opplysninger på utenlandske hunder.

Totalt i årene 2000-2014 ligger innavlskoeffisienten på 6,37 i gjennomsnitt. Det er i overkant av NKKs høyest anbefalte innavlsgrad på 6,25. Høy innavlsgrad på enkelte kull trekker snittet opp. De siste 5 år er snittet generelt gått ned og det er markert færre enkeltkull med høy innavlsgrad.

Dette må sees som en positiv trend, da det i tidligere år var høy innavlsgrad på noen kull.

Gjennomsnittlig innavlsgrad og høyeste enkelkoeffisient pr år 2000-2014

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kull	11	9	11	11	12	10	8	5	9	8	7	5	5	3	6
Gj.snitt	5,11	4,08	1,87	6,97	4,68	3,96	3,54	3,74	5,47	2,43	2,43	1,55	3,49	1,03	0,79
Høyeste	19,64	14,77	7,96	17,62	14,66	9,81	14,84	16,69	14,25	8,59	7,48	4,85	13,79	3,09	1,95

Bruk av avlsdyr

For å holde en god genetisk variasjon i rasen er det ønskelig at samme hannhund eller tispe ikke får altfor mange avkom i forhold til totalantallet som blir registrert i rasen.

NKKs grunnleggende anbefaling er at en hund ikke bør ha flere avkom enn tilsvarende 5 prosent av antall fødte hunder i en rasepopulasjon i en 5-årsperiode.

Antallet norskfødte airedale terrier valper de siste 5 år er:

2010	2011	2012	2013	2014	TOTALT	**5 %**
46	35	39	22	65	207	**9,85**

For airedale terrieren som rase betyr dette at én hund ikke bør ha mer enn rundt 10 avkom. I praksis vil det bety det at én hund knapt kan ha mer enn ett kull.

Oversikt over avlsdyr med flere enn 10 avkom fordelt på 2 eller flere kull, 2010-2014:

Hanner	Antall kull i Norge 2010-2014	Antall valper i Norge 2010-2014	Prosent av totalen (207 avkom)
Rabben's Kingston	4	35	16,9
Katherina's Land Step Ahead	4	31	15
Rigelmore Play Boy	3	18	8,7
Rabben's Quick-Sighted	2	18	8,7
Big Lady's Oliver Stone	2	17	8,2
Catechism Just Whistle	2	17	8,2
Big Lady's Finn Winn	2	11	5,3

Tisper	Antall kull i Norge 2010-2014	Antall valper i Norge 2010-2014	Prosent av totalen (207 avkom)
Rabben's Jessi	4	37	17,8
Pinto Step by Step	3	25	12
Fre To's Terrys Animation	2	19	9,2
Rigelmore Chosen One	2	18	8,7
Rigelmore Down Town Girl	2	17	8,2
Joval Angel's Journey	3	11	5,3

Tabellen viser at et fåtall hunder har mer enn to valpekull. 4-5 kull på det aller meste fra ett avlsdyr er heller ikke det man normalt forbinder med matadoravl. Likevel står to hanner og to tisper for en andel av totalen som langt overstiger NKKs anbefaling.

Nå er det i aktuell femårsperiode hele tre år med et usedvanlig lavt antall valper. Dette synes for en stor del å være resultat av tilfeldigheter, og gir uforholdsmessig store utslag på noen få avlsdyr. Mye tyder på at antallet fødte valper vil være betraktelig høyere i år 2014-2015 sammenholdt med 2011-2013.

I slike «magre» perioder, når totalantallet er så lavt, må femprosentregelen til en viss grad holdes opp mot ønsket om at det frambringes, eventuelt importeres, avlsdyr fra den beste delen av populasjonen. Dersom disse ikke kan brukes på mer enn ett kull, kan det få andre, uheldige utslag.

Likevel må konklusjonen bli at oppdretterne bør ha enda sterkere fokus på å avle på flere individer.

Innhenting av avlsmateriale fra andre land

De siste 15 årene, 2000-2014, har det gjennomsnittlig blitt hentet inn 3,6 individer pr. år til Norge fra ulike land. Det utgjør 6 prosent av totalt antall registrerte dyr.

Utenlandsparring og import av sperm forekommer også. Dette både for å opprettholde genetisk variasjon og benytte hunder som bidrar til å heve standarden på norske individer.

55 importerte hunder født 2000-2014 fordeler seg på 31 tisper og 24 hanner. Av disse er 19 (34 prosent) benyttet i avl på ett eller flere kull – 12 hanner og 7 tisper.

I tillegg er det benyttet ytterligere 18 utenlandske hunder (importer født før 2000 samt utenlandskeide hunder evt. sæddonorer) på norskregistrerte kull perioden – 14 hanner og 4 tisper.

Et tydelig trekk er at bortimot samtlige importhundene de første årene (2000-2003) ble benyttet i avl. Seinere er det åpenbart blitt vanligere med importer gjort av «menige» hundeeiere uten slikt formål, og antallet reflekterer gjerne tilgangen (les mangelen) på norskfødte valper de aktuelle årene.

Importerte hunder/utenlandske avlsdyr 2000-2014 fordeler seg slik på land:

LAND	Totalt	Hvorav hanner brukt i avl	Hvorav hanner ikke brukt i avl	Hvorav tisper brukt i avl	Hvorav tisper ikke brukt i avl
SVERIGE	25	5	6	3	11
STORBRITANNIA	13	8	0	4	1
BELGIA	9	4	1	1	3
FINLAND	8	5	2	0	1
TYSKLAND	6	0	3	0	3
DANMARK	4	0	0	0	4
USA	3	2	0	1	0
ESTLAND	2	1	0	0	1
NEDERLAND	2	1	0	1	0
AUSTRALIA	1	0	0	1	0
SUM	73	26	12	11	24

Som man ser er det relativt stor andel importer fra Sverige som ikke benyttes i avl, mens avl ser ut til å være et formål for import særlig av britiske og finske hunder. Tyske og danske hunder er ikke avlet på i Norge fra 2000 til 2014.

Et trekk er også at samarbeidet i Finland og Belgia konsentrerer seg om én kennel i hvert av landene, men det er større spredning på kontakten med oppdrettere i Sverige og Storbritannia.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Overordnet mål: Å ivareta den genetiske variasjonen i rasen.

• Den gjennomsnittlige innavlsgraden i rasen bør være under 2,5 prosent. Dette bør være et overkommelig mål i og med at tallet har vært langt lavere de siste årene.

• Andelen av registrerte hunder pr. år som benyttes i avl skal økes. Variasjoner enkelte år må påregnes, men det ideelle for rasen vil være at tallet over tid ligger opp mot ti prosent av både hanner og tisper.

• Konsentrasjon av avl på populære avlsdyr må begrenses

Prioritering og strategi for å nå målene

• Å overvåke innavlsgraden ved å beregne den årlig og følge med på utviklingen. Dette kan enkelt gjøres gjennom RAS-arbeidet ved å videreføre tabellen over innavlsgrad (side 6) pr. år.

• Å holde kontinuerlig oversikt over andelen registrerte hunder som benyttes i avl og antallet avkom etter de mest brukte avlsdyrene

• Å oppfordre oppdretterne til å bruke flere ubeslektede hunder i avl, å fordele sine kull på flere avlsdyr og å unngå gjentakelse av kombinasjoner. Dette kan blant annet oppnås ved at oppdretterne benytter flere gode familiehunder, kanskje særlig familiehundene som er lettere å «låne»:. Forebygge at én hund er opphav til mer enn 5 prosent av antall valper over en femårsperiode.

• Å oppgi innavlsgrad ved formidling av valpekull.

• Å oppfordre til økt bruk av forskjellige importerte / utenlandske dyr for å øke avlsbasen.

• Å bidra til å gi oppdrettere økt kunnskap om utregningsmetoder for å opprettholde genetisk variasjon i rasen.

Helse

Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen

Airedale terrieren regnes som en frisk rase både fysisk og mentalt, uten spesielle raserelaterte sykdommer.

Det har ikke vært gjennomført noen helseundersøkelse i Norge siden sent 90-tall, mens den svenske airedale terrier-klubben gjennomførte i 2009 en undersøkelse som høyst trolig også vil være relevant for norske hunder. Utover dette er det først og fremst registreringen av HD vi har å holde oss til av konkrete/målbare undersøkelser.

Vi har også henvendt oss til Agria for å få helsestatistikk derfra. Det er imidlertid ikke laget noen oppdaterte «Agria Breed Profiles» for rasen og det er heller ingen planer om å gjøre dette. Statistikken vi har fått tilsendt er fra 1995-2002, og vi har derfor valgt ikke å trekke denne konkret inn i arbeidet med RAS.

Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter

Den svenske helseundersøkelsen viste at 96 prosent av dem som svarte var fornøyde med sin airedale terrier, og 80 prosent angav at hundens allmenntilstand var god eller meget god.

Huden omtales ofte som et problemområde for airedale terrier. Ifølge den svenske undersøkelsen har forekomsten av hudsykdommer blitt halvert siden 1998. Det samme gjelder forekomsten av våteksem, mens kløe omtales som det vanligste hudproblemet. Det antas at hudtilstanden har sterk sammenheng med pelsstell og at problemene er minimale ved jevnlig trimming og greing/børsting.

Problemer koblet til ørene synes ifølge den svenske undersøkelsen å ha økt noe, mens alvorlige øyeproblemer er mindre vanlige.

Kreft er en vanlig dødsårsak hos airedale terrier som hos de fleste raser. Det kan være ulike meninger om årsaken til dette, men det antas at forekomsten av kreft rett og slett øker på grunn av høyere

levealder hos hundene, som igjen er en følge av bedret dyrevelferd og mer effektiv behandling av sykdommer.

Utover dette er det HD som omtales som dominerende av skjelettplager. Det er også her vi har konkret norsk statistikk å bygge på, slik tabellen nedenfor viser:

Antall og andel røntgede norskeide hunder og forekomsten av HD 2000-2013

ÅR	ANTAVKOM	ANTRONTGET	ANTFRIE	ANTSVAK	ANTMIDD	ANTSTERK
2000	105	23 (22 %)	13 (57 %)	6 (26 %)	4 (17 %)	0
2001	75	18 (24 %)	13 (72) %	3 (16 %)	1 (6 %)	1 (6 %)
2002	74	16 (22 %)	10 (63%)	5 (31 %)	1 (6 %)	0
2003	82	30 (37 %)	20 (67 %)	3 (10 %)	5 (17 %)	2 (6 %)
2004	74	17 (23 %)	8 (47 %)	5(29 %)	2 (12 %)	2 (12 %)
2005	56	15 (27 %)	6 (40 %)	2 (13 %)	5 (33 %)	2 (13 %)
2006	55	12 (22 %)	10 (83 %)	1 (8 %)	1 (8 %)	0
2007	57	16 (28 %)	9 (56 %)	4 (25 %)	1 (6 %)	2 (12 %)
2008	55	16 (29 %)	12 (75 %)	2 (12 %)	1 (6 %)	1 (6 %)
2009	28	4 (14 %)	3 (75 %)	1 (25 %)	0	0
2010	63	11 (17 %)	6 (55 %)	3 (27 %)	1 (9 %)	1 (9%)
2011	41	10 (24 %)	3 (30 %)	2 (20 %)	1 (10 %)	4 (40 %)
2012	47	13 (28 %)	12 (92 %)	0	1 (8 %)	0
2013	22	6 (27 %)	6 (100 %)	0	0	0
TOTALT/SNITT	**834**	**207 (25 %)**	**131 (63 %)**	**37 (18 %)**	**24 (12 %)**	**15 (7%)**

(2014 er ikke medregnet pga ung alder på hundene)

Når bare en firedel av hundene røntges, blir det store tilfeldige utslag særlig i år med få avkom, men det synes ikke å være noe mønster/utvikling i form av flere eller færre tilfeller over tid. De færreste hunder vil ha plager ved svak HD-grad (C), og det er få tilfeller av den sterkeste HD-graden.

Andelen av middels og sterk grad ligger på snaut 20 prosent av røntgede individer i snitt. Tallet er stabilt over tid på tross av at det overveiende er brukt HD-frie hunder i avl.

Siden 2000 er det avlet på kun 4 hunder med HD-diagnose (2 C og 2 D). Disse er alle fra ulike oppdrettere og har frambrakt 5 kull/47 avkom, født mellom 2003 og 2010, hvorav 8 (17 prosent) er HD-røntget. 5 av disse er diagnostisert med HD (2 C, 2 D, 1 E), dvs. 10 prosent av valpene.

Tallgrunnlaget er lite til å trekke konklusjoner, og NKK beregner ikke HD-indeks for rasen på grunn av for liten populasjonsstørrelse. Det er ønskelig å få opp andelen som røntges enten de benyttes i avl eller ikke, for å få en mer reell oversikt over status og utvikling.

Når det gjelder AD, er tallene ikke relevante i og med at under 1 prosent testes for dette. Alt tyder på at sykdommen er sjeldsynt for rasen.

Forekomst av reproduksjonsproblemer

Det er per i dag ingen indikasjoner på reproduksjonsproblemer i Norge. Hundene føder naturlig og med få komplikasjoner, og antallet valper pr kull er stabilt med tilfeldige variasjoner.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

• Å ivareta og styrke den generelt gode helsetilstanden som er på rasen i dag

• Å redusere forekomsten av HD til et lavest mulig nivå

• Å øke andelen av hunder som HD-røntges til minst 50 prosent av registrerte hunder.

• Å redusere tilfeller av hudsykdommer og andre helseproblemer

Prioritering og strategi for å nå målene

• Det må kun avles på friske og sunne hunder med god allmenntilstand.

• Oppdrettere oppfordres til åpenhet rundt eventuelle helseproblemer og til å rapportere om sykdommer som kan se ut som mer enn enkelttilfeller. Samarbeidet mellom oppdretterne rundt dette og kartlegging av sykdomsstatus økes gjennom dialog og samlinger.

• Oppdrettere bør fortsette å HD-røntge dyrene sine slik de gjør i dag, og også oppfordre valpekjøpere til å undersøke dyrene sine. Alle avlsdyr skal ha kjent HD-status.

• Oppdrettere må oppfordre valpekjøpere til å tilbakemelde om eventuelle helseproblemer.

• Rasegruppen bør arbeide for å kartlegge sykdomsstatus gjennom kontakt med oppdrettere, forsikringsselskaper og helseundersøkelser i andre land. Muligens bør det vurderes å gjennomføre en helseundersøkelse for airedale terrier i Norge.

Mentalitet og bruksegenskaper

Jaktprøver, bruksprøver og mentaltester

Airedale terrierens opprinnelige formål var jakt på skadedyr. Senere har rasen blant annet vært brukt til sporhund, hjelpehund, politi- og militærhund verden over. I dag er rasen i begrenset grad brukt til slike formål, selv om det er en del aktive innenfor ulike hundesporter.

Det finnes ikke brukskrav på rasen i Norge og det er ingen oppdrettere som avler etter bestemte bruksegenskaper. De blir i all hovedsak avlet for å skape hyggelige og allsidige familiehunder. Av samme grunn gjennomføres det få mentaltester, undersøkelser av jaktlyst eller andre tester på norske airedale terriere.

Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden

I rasestandarden er airedale terrieren beskrevet som en hund med skarpt uttrykk, raske bevegelser, på tærne av forventning ved den minste foranledning. Den er utadvendt og selvsikker, vennlig, modig og intelligent. Alltid våken, ikke aggressiv, men fryktløs. Det er ikke beskrevet ytterligere mental- eller bruksegenskaper i rasestandarden.

Vi har heller ikke her norske undersøkelser å bygge på for å måle virkeligheten opp mot rasestandarden. Imidlertid oppgis hundens mentale helse som en grunnleggende egenskap for våre oppdrettere. Mentale egenskaper har meget sterk arvbarhet og oppdretterne har som mål å framavle robuste hunder uten redsler eller tegn på aggressivitet, samtidig som rasens livlighet, viljestyrke, forsvarsvilje og humør bevares.

I den tidligere omtalte svenske airedale-helseundersøkelsen oppgav 76 prosent at hundene er glade og positive ved møtet med hunder av samme kjønn. Ved motsatt kjønn har tallet økt il 91 prosent.

Frykt for skudd og rakettlyd lå på 41 prosent mens antall uberørte var 31 prosent. Det kan være grunn til å tro at disse tallene er relevante også for norske hunder.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Airedale terrieren skal beholdes som en komplett allroundhund, uten å dyrke en inndeling av rasen i ulike typer utfra egenskaper eller eksteriør.

Målet er å fortsette å avle på sunn mentalitet og temperament, og framdyrke sosiale og uredde hunder. Samtidig er det viktig å øke valpekjøperes bevissthet rundt sosialisering og miljøtrening av valpen, for eksempel for å forebygge redsel for skudd/ høye lyder og andre utfordringer i omgivelsene.

Det er også et mål at airedale terrierens bruksegenskaper og allsidighet skal vises og utnyttes i større grad, både gjennom organiserte aktiviteter og konkurranser og mer private sammenhenger,

Prioritering og strategi for å nå målene

Aggressive og engstelige hunder må fortsatt utelukkes i avlen.

Oppdretterne oppfordres til å orientere valpekjøpere om rasens egenskaper og muligheter innen hundesport og andre aktiviteter.

Rasegruppen fortsetter å organisere aktivitetshelger o.l. for å oppmuntre airedale-eiere til å prøve ut ulike hundesportsgrener.

Informere om viktigheten av sosialisering og miljøtrening for å forebygge redsler og aggresjon.

Atferd

Atferdsproblemer

Det er lite som tyder på utbredte atferdsproblemer på rasen i Norge. Historisk omtales problemer med skarphet og aggresjon på norske airedale terriere som større i tidligere tider. I dag er slike egenskaper lite framtredende og det kommer få rapporter om alvorlige atferdsproblemer.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Å bevare den vennlige, selvsikre, humørfylte og modige hunden som beskrives i rasestandarden. En hund som fungerer godt både som familiehunder og i omgivelsene for øvrig. Andelen hunder med atferdsproblemer skal holdes på et minimalt nivå.

Prioritering og strategi for å nå målene

Hunder med uønsket atferd skal ikke brukes i avl.

Det er viktig at oppdretterne orienterer valpekjøperne om rasens egenskaper og kartlegger forventninger. De må bevisstgjøres på at hunden blir et resultat av miljøet den befinner seg i og at arbeidet med å bygge oppunder ønskelig adferd begynner fra dag én. Vaktinstinktet er iboende hos en airedale, og det bør ikke oppfordres til å motivere hunden særskilt på dette området.

Både oppdrettere og rasegruppen bør oppmuntre airedale-eiere til å gå på lydighetskurs med hundene sine.

Oppdretterne bør holde kontakt med hundeeiere og hverandre for å få inn informasjon om eventuelle atferdsproblemer.

Eksteriør

Airedale terrieren skal ifølge rasestandarden være muskuløs, energisk og ganske kompakt i kroppen. Hannene er 58-61 cm i mankehøyde, tispene ca. 56-59 cm. Hodet skal være langt og edelt med knapt synlig stopp, øynene små, intense og mørke, mens ørene skal være relativt små, V-formede og båret langs kinnene. Pelsen skal være hard, tett og ru med strie dekkhår. Sadelen og oversiden av halen og nakken er svart eller grizzlet (gråmelert), mens resten av hunden er tan-farget (brun). Noen få hvite hår på brystet er tillatt.

Generelt må rasen i Norge sies å være av god og jevn kvalitet, uten de store typeulikhetene mellom hunder fra ulike oppdrettere.

Eksteriørbedømmelser

Det er en relativt liten andel airedale terriere som stilles ut, men flere av dem som vises gjør det ofte svært bra. Den senere tid har airedale terriere hevdet seg også på gruppenivå og dessuten oppnådd gode plasseringer i utlandet.

Riktig konstruksjon samt gode bevegelser er viktige trekk for rasen, likeledes er pelsen svært viktig. Haleformen er kanskje det trekket som varierer mest etter at kuperingsforbudet ble innført, og på sikt ønsker oppdretterne å avle fram rettere og mer korrekt ansatte haler.

Overdrevne eksteriørtrekk

Airedale terrieren må sies å være en rase uten overdrevne eksteriørtrekk som kan utgjøre en helserisiko for rasen. Rasen er da heller ikke omtalt i Breed Specific Instruktions (BSI), dommeranvisninger som beskriver overdrevne eksteriørtrekk hos rasehunder.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Å bevare en rasetypisk airedale terrier så nær gjeldende rasestandard som mulig er et hovedmål både på kort og lang sikt. Avlen bør konsentreres om hunder uten eksteriørfeil og bygge på den beste delen av populasjonen. Dette uten å underminere hensynet til gemytt, helse og mentale egenskaper.

Prioritering og strategi for å nå målene

Oppdretterne oppfordres til å øke sin kunnskap om anatomi og om rasestandarden. Avlsdyr må vurderes nøye med utgangspunkt i rasens standard. Det ideelle vil være at avlsdyr har oppnådd premieringen Excellent på minst 2 utstillinger, og aller helst også ha oppnådd CK. Dette må imidlertid veies opp mot ønsket om å spre avlen på flere individer.

Oppdretterne bør delta aktivt på utstillinger og motivere flere til å delta, blant annet ved å gi hjelp og råd til uerfarne valpekjøpere. Dette både for å synliggjøre rasen i større bredde på utstillinger og å få viktig informasjon og kunnskap om egne og andres hunder.

Det bør arrangeres oppdrettermøter og faglige seminar om rasen for å øke kunnskapen hos oppdrettere og andre interesserte. Også økt kunnskap hos dommerne bør prioriteres.

Oppsummering

Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål

Rasegruppen ønsker at det avles fram friske og funksjonelle airedale terriere som er i tråd med rasestandarden og som er til glede for sine eiere og sine omgivelser.

Overvåking og forbedring av den generelle helsetilstanden for rasen bør ha høy prioritet. Likeledes å ivareta rasens unike trekk både når det gjelder gemytt, mentalitet og utseende.

Lav innavlsgrad og økt variasjon på dyr som brukes i avl vil være viktige virkemidler her.

Plan for videre arbeid i klubben

En sentral oppgave for rasegruppen er å øke synligheten og dermed interessen for rasen, slik at populasjonen opprettholdes og helst økes. Airedale terrier-eiere, våre medlemmer, skal få råd og økt kunnskap om rasen og tilbud om blant annet trimmeopplæring, fellesaktiviteter samt mønstring og bedømmelse av representanter for rasen.

Parallelt med dette er kontakten og samarbeidet med våre oppdrettere svært viktig. Her kan RAS brukes som et utgangspunkt for kontinuerlig overvåking og kartlegging av status for rasen, når det gjelder alt fra genetisk variasjon og helse til mentalitet/atferd og eksteriør. Her tror vi samarbeid, frivillighet og åpenhet er veien å gå snarere enn instrukser og regler. RAS-dokumentet bør være gjenstand for felles diskusjon og evaluering på jevnlige møter med oppdretterne.